

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYAYI EĞİTİM-ÖĞRENİM AMAÇLI KULLANIMI

MEDICAL STUDENTS' SOCIAL MEDIA USE FOR EDUCATION AND LEARNING

Çisem Yeşil, Özlem Coşkun, İrem Budakoğlu

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitim ve Bilişimi AD

ÖZET

Anahtar Sözcükler:

tıp öğrencileri, sosyal medya, eğitim, öğrenme

Keywords:

medical students, social media, education, learning

Giriş ve Amaç: Sosyal medya günümüzün en yaygın hem iletişim hem de bilgi edinme yollarından biridir. Gençler sosyal medya platformlarını yoğun kullanmaktadırlar. Sosyal ağ siteleri kolay ve ucuz bir şekilde kullanılabilir ve öğrencilerin eğitim süreçlerine daha kolay adapte olabilmelerini sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin sosyal ağları eğitim-öğrenim amaçlı kullanımları hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Yöntem: Çalışmaya 180 gönüllü öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla anket kullanılmıştır. Formda toplam 7 soru yer almaktaydı. Anket formuna ait verilerin analizi için SPSS paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede ki-kare testi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların %52,2'si erkek, %47,8'i kadındır. Sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanıyor musunuz sorusuna 169 kişi (%93,9) evet, 11 kişi (%6,1) hayır cevabı vermiştir. Sosyal medyayı hangi amaçla kullanıyorsunuz sorusuna en fazla işaretlenen cevap tıbbi terim ve hastalıklar hakkında bilgi edinmek olarak belirlenmiştir. Sınıflar arası incelendiğinde ise ilaçların farmakolojik özelliklerini öğrenmek, medikal hesaplamalar yapmak, TUS kaynaklarına erişebilmek cevapları arasında sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur($p<0.01$).

Sonuç: Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrenciler sosyal medyayı eğitim hayatlarında etkin şekilde kullanmaktadırlar.

ABSTRACT

Background, Aim: Social media is today's most common way for communication and also to obtain information. Young people use social media platforms intensively. Social networking sites can be used in a way more easy and cheap and provides an opportunity for students to be adaptable to the educational process. The aim of this study was to obtain the frequency of social networks usage for educational purposes of Gazi University Medical Faculty students.

Methods: 180 students participated in the study volenteerly. A questionnaire was used to collect data. A total of 7 questions included on the form. For data analysis SPSS was used. Chi-square test was used for statistical analyses.

Results: Of respondents %52,2% male %47.8% are women. Question, “Do you use social media for educational purposes?” 93.9% (169 students) of the students answered yes while 6.1% (11 students) answered no. Medical information and for what purpose you’re using social media examined according to gender and class. The most marked answer was to learn about medical terms and diseases. There was statistically significance between classes according to the learning source of pharmacological properties of the drugs, to make medical calculations, and accessing learning sources of Medical Specialty Exam (MSE) ($p<0.001$).

Conclusion: As a result, the participant students use social media effectively in their educational life.

GİRİŞ

Sosyal Medya çağımızın en gelişmiş iletişim araçlarından görülmekte ve kullanıcıların ağ teknolojilerini kullanarak etkileşimini sağlayan araç, hizmet ve uygulamaların bütünü temsil etmektedir (1). Sosyal medyanın özellikleri;

a. Katılım: Sosyal medyayla ilgilenen insanların katılımı teşvik ederek, izleyici, dinleyici ve medya arasındaki mesafeyi ortadan kaldırmaktadır.

b. Açıklık: Sosyal medya servislerinin çoğu katılıma ve geri beslemeye açıktır. Bu servisler oy vermek, yorum yapmak ve enformasyon paylaşmasını özendirir.

c. Karşılıklı Konuşma: Geleneksel medyada içerik seyircilere, dinleyicilere veya okuyuculara yönelik olarak tek yönlü verilirken, sosyal medya geri beslemeyi ve yorumları içerdiğinden iki yönlü iletişim olarak görünmektedir.

d. Topluluk: Sosyal medya ortamında toplulukları oluşturan kişiler etkili bir şekilde birbirleri ile ilişkiler kurmaktadır. Onlar, ilgilerini çeken ortak fotoğrafları, siyasi konuları veya favori TV şovlarını bu topluluklarda birbirleri ile paylaşmaktadırlar.

e. Bağlantısallık: Sosyal medya biçimlerinin çoğunun gelişmesinin nedeni başka web sitelerine, kaynaklara ve kişilere bağlı olmalarıdır. Sosyal medya, teknolojiden daha çok sosyoloji ile ilgilidir.

f. Medyada içerik oluşturma: Günümüzde medyada içerik oluşturmak sadece gazeteciler, muhabirler, büyük ve küçük özel ve kamu organizasyonlar ile sınırlı olmamakla birlikte orta derecede bilgisayar bilgisi olan herkes kendi düşüncesini, tecrübesini, fotoğrafını, videosunu ve ürettiği her şeyi yayınlayıp, başkaları ile paylaşabilmektedir.

g. Yeni etkileyenler tabakası oluşturma: Medyanın demokratikleşmesi ile birlikte sosyal medya kullanıcıları yeni etkileyenler tabakası olarak bilinmektedir. Bu yeni tabaka, profesyoneller ve geleneksel gazetecilerin varlığına da tamamlanmaktadır. Böylece sosyal medya kullanıcıları gazeteciler ile aynı derecede ve hatta bazen onlardan daha fazla güvenilir ve önemli kişiler olarak görülmektedir (2).

Gençlerin sosyal medya platformlarını yoğun

kullandığı görülmektedir. TÜİK tarafından yapılan çalışmada (3) 16-74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla %49,9 ve %48,9 olduğu, bu oranların 2012 yılında sırasıyla %48,7 ve %47,4 olduğu, bilgisayar ve internet kullanım oranlarının 16-24 yaş grubunda en yüksek olduğu bildirilmiştir.

Günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle beraber sosyal medya da hızla büyümektedir. Yeni teknolojilerin gelişimi ile birlikte, paylaşım için yeni uygulamalar (ör. Flickr, YouTube ve Slideshare), içerik üretimi, iletişim ve işbirliği için yeni hizmetler (ör. blog, wiki ve twitter), ve insanları birbirine bağlayan, farklı araştırma topluluklarını destekleyen uygulamalar (ör. Facebook, Elgg ve Ning) ortaya çıkmaktadır (4). Hızla her kesime yayılan sosyal medya ile kişiler arası etkileşim ve buna bağlı olarak da farkındalık artmaktadır. Sosyal etkileşim, iletişim ve bilgi edinme için öncü ve tercih edilen bir ortam haline gelen sosyal platformlar, genç insanların hayatında artan bir şekilde daha fazla yer bulmaktadır (5). Sosyal medya platformunun tanımına bakacak olursak; bireylerin ortak ilgi alanları, aktiviteler gibi konularda birbirleriyle bağlantı kurarak sosyalleşmelerine imkan sağlayan mobil ve internet servislerinin üzerinde çalıştığı bir platform yazılımıdır. Bireysel katılım ve etkinin ön planda olduğu sosyal medya platformlarını geleneksel medyadan ayıran bazı özellikler katılımcıların varlığı, geribildirim, oylama, yorum ve bilgi paylaşımı gibi konularda açıklık, çift yönlü iletişime olanak tanınması, hızlı ve etkili bir örgütlenme için olanak sağlaması, farklı alanlara, web sayfalarına, metinlere bağlantı sağlamasıdır (6). Ek özellik olarak

erişilebilirlik, kalıcılık, programlanabilirlik, ölçeklenebilirlik, dinamiklik ve yenileşme tanımlanabilir. Araştırmacılara göre, sosyal ağlar iletişim becerilerini geliştirmekte, katılımı ve sosyal bağlılığı genişletmekte, akran desteğini güçlendirerek işbirliğine dayalı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca sosyal ağ siteleri, üniversitelerin fazla desteği olmadan kolay ve ucuz bir şekilde kullanılabilen, öğrenciler için eğitim süreçlerine daha kolay adapte olabilmelerini sağlamak ve bu türdeki kullanımlar hızla yaygınlaşmaktadır. Böylece öğrenciler üniversiteden mezun olduklarında kendi öğrenme süreçlerine web üzerinden tekrar ulaşma ve çalışmalarını inceleme gibi olanaklara sahip olabilmekte ve kendi öğrenme geçmişlerine ulaşabilmektedir (7). Bu durum eğitim süreçlerinin geliştirilmesine büyük bir ivme sağlamaktadır. Bu büyük bilgi havuzu öğrencilerin eğitim hayatlarının kalitesini belirlemede yol göstericidir.

Bu çalışmada, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi (GÜTF) Öğrencilerinin sosyal ağları eğitim-öğrenim amaçlı kullanımları hakkında bilgi sahibi olmak amaçlanmıştır.

Yöntem:

Çalışma, 13-18.03.2015 tarihleri arasında GÜTF’nde öğrenim görmekte olan 180 gönüllü öğrenciye, anket yöntemiyle yapılmıştır. Anketler elden teslim edilerek öğrencilerin doldurmaları istenmiştir.

Bu konuda yayınlanan çalışmalar incelenerek veri formu oluşturulmuştur. Ankette 2’si demografik olmak üzere toplam 7 soru yer almaktadır. Anket formuna ait verilerin analizi için SPSS paket programı kullanılmıştır.

İstatistiksel değerlendirmede ki-kare testi yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılanların 94'ü(%52,2) erkek, 86'si(%47,8) kadındır. Sosyal medyayı (Facebook, Twitter, Google, WhatsApp vb.) eğitim amaçlı kullanıyor musunuz sorusuna 169 kişi(%93,9) evet, 11 kişi(%6,1) hayır cevabı vermiştir (Grafik 1). Hayır, cevabını verenler içinde sebep olarak en çok ‐ihtiyaç duymuyorum‐ şeklinde belirtmiştir. Çalışmada yer alan soruların değerlendirilmesi hayır cevabı veren 11 kişi çıkararak yapılmıştır.

Sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanıyorsanız ne sıklıkta kullanıyorsunuz sorusuna en fazla ‐her gün‐ cevabını veren 63 kişi (%37,3) , ‐en az ayda bir‐ cevabını veren 16 kişi (%9,5) olarak belirlenmiştir.

Sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanıyorsanız, haftada kaç saatinizi ayırıyorsunuz sorusuna ‐1 saatten az‐ 71 kişi (%42), ‐6 saatten fazla‐ 16 kişi (%9,5) olarak saptanmıştır (Grafik 2).

Hangi kaynaklardan (Google, Facebook, Youtube, Pubmed, Up to Date, Whatsapp, Wikipedia, diğer) tıbbi bilgiye ulaşıyorsunuz sorusunun cevapları, cinsiyet ve sınıflara göre incelendiğinde en fazla işaretlenen cevabın ‐Google‐ olduğu belirlenmiştir. Bunların %50,3'ü (81 kişi) erkek, %49,7'si (80 kişi) kadındır. En az işaretlenen cevap ‐Up to date‐ olarak belirlenmiş olup bunların %58,6'sı (17 kişi) erkek, %41,4'ü (12 kişi) kadındır. Sınıflar arası incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Dięer seçeneğinde medscape, Ulakbim, futurelearn.com, NEJM dergisi belirtilmiştir.

‐Sosyal medyayı tıbbi bilgiyi hangi amaçla kullanıyorsunuz?‐ sorusunun cevapları

cinsiyet ve sınıflara göre incelendiğinde en fazla işaretlenen cevap tıbbi terim ve hastalıklar hakkında bilgi edinmek olarak belirlenmiştir. Bunların %49,6'sının(78 kişi) erkek, %50,4'ünün(79 kişi) kadın olduğu, en az işaretlenen cevabın medikal hesaplamalar yapmak olduğu ve bunların %41,1'inin(7 kişi) erkek, %58,9'unun(10 kişi) kadın olduğu saptanmıştır. Sınıflar arası incelendiğinde ise ilaçların farmakolojik özelliklerini öğrenmek, medikal hesaplamalar yapmak, TUS kaynaklarına erişebilmek cevapları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.01$). Buradaki farkın 5. ve 6. sınıf öğrencilerinden kaynaklandığı belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç:

Yaptığımız bu araştırmada sosyal medyada öğrenciler tarafından eğitim amaçlı olarak en sık kullanılan araç Google web sitesidir. Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesinde yapılan bir çalışmada da bizim çalışmamıza benzer şekilde tıp fakültesi öğrencileri tıbbi bilgiye ulaşırken en sık(%88,1) Google web sitesini kullandığı bildirilmiştir (8).

Toğay ve arkadaşları tarafından yapılan başka bir çalışmada (9) öğrenciler tarafından eğitim amaçlı olarak en sık kullanılan sosyal medya aracı Youtube web sitesi(%58,6) olduğu ortaya çıkmıştır. Yine aynı çalışmada öğrencilerin eğitim süreçlerinde sosyal medyayı kullanım amacı olarak sosyal ağ siteleriyle ders konularıyla alakalı öğretim görevlileriyle iletişim kurmak ikinci sırada ortaya çıkmıştır. Üçüncü sırada ise ders konularıyla ilgili olarak sınıf arkadaşlarıyla iletişim kurmak olduğu belirlenmiştir. Bizim çalışmamızda ise Youtube web sitesini kaynak olarak %48,5 oranında kullanıldığı görülmüştür.

Bu durum web sitelerinde yer olan içeriklerin eğitim programı ile olan ilişkisine bağlanabilir. Sosyal medyayı hangi amaçla kullandıklarına verilen cevaplar sınıflar arası incelendiğinde ise ilaçların farmakolojik özelliklerini öğrenmek, medikal hesaplamalar yapmak, TUS kaynaklarına erişebilmek arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Stajyer doktorların ve intern doktorların hasta muayene etmeye başlamasından dolayı ilaçların özelliklerini öğrenmek ve muayene sırasında kendilerine yardımcı olmak için medikal hesaplamalar yapmak cevabını daha sıklıkla verdiğini görülmüştür. Çalışmanın planlanma aşamasında tüm tıp fakültesi öğrencilerinin sosyal ağları daha çok TUS verilerine ulaşmak amaçlı kullandığını düşünürken, bunun sadece 5. ve 6. sınıflarda işaretlendiğini belirlenmiştir. Fakültede ilk sınıflarda okuyan öğrencilerin ise temel dersler için görsel işitsel kaynakları ve tıbbi terim ve hastalıklar hakkında bilgi edinmek amaçlı sosyal ağları kullandığını görülmüştür. KTÜ’de yapılan çalışmada ise (8) öğrencilerin tıbbi bilgiye hangi amaçla ulaştıkları sorgulandığında en sık(%84,7) ilaçların farmakolojik özelliklerini öğrenmek amacıyla, en az ise (%11,9) tıbbi veri paylaşımı olarak cevaplamıştır. Hemşirelik fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanmaları hakkında yapılan bir anket çalışmasında(10), öğrencilerin interneti en fazla araştırma yapmak (%83,2), elektronik posta göndermek (%75,2), haber okumak/müzik dinlemek (%74,4) ve sosyal ağ sitelerine girmek (%71) amacıyla kullandıkları bildirilmiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin %86,1’inin sosyal ağ sitelerini aktif olarak kullandıkları, sıklıkla Myspace (%47,9), Twitter (%26,1) ve Facebook’u (%18) kullandıkları saptanmıştır.

Yaptığımız bu çalışmanın sonuçlarına göre G.Ü.T.F öğrencilerinin sosyal medyayı eğitim hayatlarında etkin şekilde kullanmakta olup ayrıca eğitim süreçlerinde sosyal medya önemli bir kaynaktır. Çalışmanın ileride yapılacak benzer çalışmalara katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Teşekkür: Araştırma sırasında veri toplamada katkıda bulunan Int. Dr. Ramazan Tunç’a teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Öztürk, M. F., Talas, M. (2015). Sosyal Medya ve Eğitim Etkileşimi. Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 7(1), 101-120.
2. Zafarmand N. (2010). Halkla İlişkiler Alanında Yeni Mecra ve Uygulamaların Yeri ve Önemi: Sosyal Medya ve Pr2.0. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
3. TÜİK Haber Bülteni (2013). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, Sayı: 13569.
4. Conole, G., Culver, J. (2010). The design of Cloudworks: Applying social networking practice to foster the exchange of learning and teaching ideas and designs. Computers & Education, 54(3), 679-692.
5. Gemmill, E. L., Peterson, M. (2006). Technology use among college students: Implications for student affairs professionals. NASPA journal, 43(2), 280-300.

6. Göker G. Savaş Keskin S. (2015). Sosyal Medya Türü Olarak Sosyal İçerik Platformları: Betimsel Bir İnceleme (Social Content Platforms As A Social Media Type: A Descriptive Review). Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(39). www.sosyalarastirmalar.com ISSN: 1307-9581.

7. Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., Madran, O. (2010). Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı. XV. Türkiye’de İnternet Konferansı, 2-4.

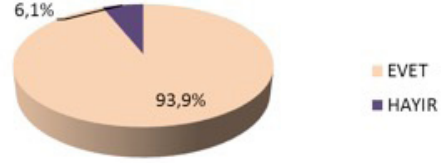
8. Albayrak, O., Akyüz, K., Cancan, E., Teke, N. H., Dilaver, M. N., Beyhun, N. E., Karakullukçu, S. (2014). Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 6 Öğrencilerinin Tıbbi Bilgiye Ulaşmada Akıllı Cihazların Kullanımının Rolü. 17. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kongre Kitabı, Edirne, 641.

9. Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken, İ. C., Bilici, A. (2013). Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: Bir MYO deneyimi. <http://ab.org.tr/ab13/bildiri/302.pdf> Erişim tarihi: 15.06.2016

10. Kaya, H., Turan, N., Hasoğlu, Ö., Güre, Ö., Arslanova, E., Elmas, G. (2015). Hemşirelik Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Amacı İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 40, 16-31.

Grafikler

Grafik 1: “Sosyal ağları (Facebook, Twitter, Google, WhatsApp vb.) eğitim amaçlı kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların % dağılımı

Grafik 2: “Sosyal ağları eğitim amaçlı kullanıyorsanız, haftada kaç saatinizi ayırıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların % dağılımı

